

MOKSLINĖS BIBLIOTEKOS

Knygos ženklų pažymėtas kūrėjo gyvenimas. 2012 m. gruodžio 12 d. Lietuvos medicinos bibliotekoje pristatyta grafiko Valerijono Jucio knyga „Homo sum“ (Esu žmogus). Renginyje dalyvavo knygos sumanytoja ir straipsnių autorė Nora Jazbutytė, dailininkas prof. Juozas Galkus, knygos leidėjai, dailininko kolegos ir bičiuliai. Knygą sudaro autobiografinių raižinių ciklas „Homo sum“ ir straipsniai apie dailininko kūrybą, ekslibrisininkų sąjūdžio Lietuvoje istoriją. N. Jazbutytė atskleidė, kad planai ją išleisti gimė prieš keletą metų rengiant ankstesnę grafiko kūrybos knygą, nes liko minčių, prisiminimų, netilpusių leidinyje. Taip iš N. Jazbutytės, profesorius J. Galkaus straipsnių, rašytojo Laimono Inio pašnekėsio su dailininku susidėliojo nauja knyga, kurioje yra ir dailininko Vinco Kisarausko tekstas – vaizdingas pasakojimas apie draugą. 34 estampų cikle, sukurtame 2008–2009 m., autorius vaizdais perteikė savo biografiją. Pasak N. Jazbutytės, tai ne tik vieno žmogaus biografija, tai ir šalies istorija. Siekta, kad atsiskleistų įvairiapusę asmenybę, žemaitiškas charakteris. Šmaikščiai apžvelgiamas estampais iliustruotas kiekvienas menininko gyvenimo etapas. „Ilgai okupacijos vakarai slinko be mokyklos, laikraščių, radijo, televizijos ar interneto. Tik baugi tamsa už lango, šūviai, riksmas ir nežinia“. Net tragiški įvykiai darbų cikle perteikiami su šypsenėle: „Karai ir „išvadavimai“ sujaukė ne tik santvarkas, bet ir paprastus mokslo metus. Jau būdamas įmitęs kavalierius baigiau vakarinius mokslus, pats dirbau ir užsidirbau atestatą“. V. Juciui teko dirbti ir bibliotekoje. Iš karinės tarnybos sugrįžęs į gimtąjį Skuodą įsidarbino rajono bibliotekos vedėju – de ja, bibliotekinio darbo subtilybių neišmanė. Tad nusprendė imtis to, ką geriausiai suprato – „pagerinti meninio apipavidalinimo lygį“. Pradėjo viską keisti, pertvarkyti, mesti lauk senienas, kol valdžia tokį uolumą sustabdė. Bibliotekinio darbo periodas taip pat paminėtas cikle. Apie darbą „Moters“ žurnalo redakcijoje ir kūrybą

V. Jucio ekslibrisas

Iš kairės: V. Jucys, prof. A. Pliuškyš, LMB dir. S. Kocienė

rašoma: „Nebuvau ištikimas savo žurnalinei moteriškei – maestro Kuzminskio ir kolegos Kisarausko suviliotas, ėmiausi ekslibrisų, knygų iliustravimo, bukletų, sveikinių. Atsidūriau parodose, buvau patenkintas, kai pagirdavo už kietą ranką, liaudišką šypseną“.

V. Jucys daug metų vadovauja Dailininkų sąjungos ekslibrisininkų sekcijai, organizuoja parodas ir tarptautines Vilniaus ekslibrisų bienales, leidžia parodų katalogus. Dailininkas dirba taikomosios, knyginės, lakštinės grafikos ir ekslibriso srityse, iliustravo 12 knygų, tarp jų Augustino Griciaus „Pamokslai idėjos broliams“, Liūnės Janušytės „Taškai ir daugtaškiai“, Alekso Dabulskio „Porimtės poringės“ ir kt. Akelai neseka rašytojo tekstu, bet kuria iš teksto išplaukiančias savas humoristines situacijas. Jo iliustracijos tampa savarankiškais dailės kūriniais, suprantamais ir knygos neskaičiusiam grafikos mylėtojui. Tačiau didžiausią vietą Jucio kūryboje užima ekslibrisas. Dar studijuodamas antrame kurse Vilniaus dailės institute užsikrėtė „ekslibrisų liga“, nuo kurios, anot paties Valerijono, „juoks daktars negal vaistų priskėrt“. Būdamas penkto kurso studentas dalyvavo Antrojoje respublikinėje ekslibrisų parodoje (1963), po trejų metų kartu su grafikais Rimtautu Gibavičiumi ir Vincu Kisarausku Respublikinėje (dab. Nacionalinėje M. Mažvydo) bibliotekoje surengė ekslibrisų parodą. 1966 m. V. Jucys buvo išrinktas susikūrusios Lietuvos dailininkų sąjungos grafikos sekcijos ekslibrisų grupės vadovu. Menininkas yra sukūręs daugiau kaip 800 knygos ženklų. Dauguma jų yra siužetiniai, pasakojantys ar vaizduojantys kokį nors įvykį, perteikiantys neišsakytą mintį. V. Kisarauskas knygoje apie Lietuvos ekslibrisą pabrėžia, kad „V. Jucys, natūraliai tęsdamas savo pamėgtą stilistinę pašaipaus ir geraširdžio humoro kryptį, pasiekia brandos, meistriškumo, knygos ženklams suteikdamas liaudies poringų, sveiko ir gero juoko dvasią“.

Į naujos knygos sutiktuves susirinkę kolegos tituluos autorių ekslibriso tėvu, linkėjo dar daug kūrybinių idėjų. LMB Informacijos skyriaus vedėja Regina Vaišvilienė pasidžiaugė, kad dailininkas vis prisimena biblioteką, yra čia surengęs keletą parodų.

Janina Valančiūtė